ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՒԼՍՈՅ համար, տարեկան **60** դր. վեցամսեայ **30** դր. Եռամսեայ **20** դր. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան **80** դր. Վեցամսեայ **40** դր.— ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար,, Տարեկան **22** ֆր. Վեցամսեայ **11** ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien **DZAGHIK**

Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

«زاغيك» ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐՈՒԱԾՈՒՆ

Կալաթա, Գուրշունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳԱԼԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 171 | 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԽԱԼ ԸՄԲՌՈՆՈՒՄ

Մամուրեանի յօդելեանէն ետքը մեր մէջ տարօրինակ երեւոյթ մը ի յայտ եկաւ.—Մինչեւ ան ատեն, յօդելեան ըսուած բանին վրայ ոչ ոք մտածած էր, ոչ ոք մտքէն անցուցած էր այդ տեսակ բանի մը հաւանականութեան պարագան բայց անկէ ետքը, անհաշիւ ու անմտած փութկոտութեամբ մը ամէն մարդ սկսաւ աչքը չորս դին դարձնել, յօդելեանցու մըն ալ ինք գտնելու համար:

Այդպէսով է որ այս վերջերս մեր մէջ ծնունդ առին աւելի կամ նուազ վաւերական յօբելէարներ, իւրաքանչիւրը ներկայացուած կրթական ու գրական ծառայութեան փառապսակով մը, հոգ չէ թէ անոնց գրեթէ ամէնուն ալ միակ արժանիքը յառաջացած տարիքն ու հնութիւնը ըլլար: Այս ընթացքը եթէ երբեք այսպէս չարունակուելու ըլլայ, վաղը միւս օր, մեր կրթական ու գրական ասպարէզնեւրուն մէջ մաղերը քիչ չատ ճերմկցած ամէն մարդ իր յօբելեանը պիտի սպասէ մեզմէ:

Այս այլանդակ կացութեան պատճառը սա է որ, մեր մէջ չատ սխալ ըմբռնում նստեցաւ Մամուրեանի յօբելեանը: Այդ յօբելեանը տարիքին ու հնութեան ընծայուած յարդանք մը չէր. Մամուրեանի ծնրութեան պարագան չէր որ ապահին գրեթէ ամէն խաւերուն մէջ ընդհանուր համակրութիւն մը արթնցուց. անոնք որ հեռուէն կամ մօտէն մասնակցեցան յօբելեանի հանդէսներուն, աւելի Մամուրեանի արժանիքը եւ գրական ու կրթական գեղեցիկ արդիւնքը ունէին աչքի առջեւ, քան թէ անոր սպիտակափառ մօրուքն ու մազերը:

Եւ ահա ճիշդ այդ ըմբռնումը պէտք էր որ պահէինք յօբելեանի գաղափարին նկատմամբ: Տարիքը, որչա՛փ ալ առաջացած ըլլար, մեր աչքին պէտք էր կորսնցնէր իր նշանակութիւնը, եթէ երբեք արժանիքը ընկերացած չըլլար անոր: Յօբելեաններու բովանդակ վեհ ու հիմնաւոր հանգամանքը այդպէսով միայն կըրնայ պահուիլ, եւ առանց այդ հանգամանքին տեղի ունեցող ամէն յօբելեան ինքնին զուրկ կ'ըլլայ ո՛եւ է նշանակութենէ, ու բնականաբար կը կորսնցէ իր արժէքը: Եթէ երբեք այդ ըմբռնումը առաջին օրէն կազմուած ըլլար մեր մէջ, այս օրուան բոլոր ինքնակոչ յօբելեարները գոյութիւն չէին ունենար, եւ տեղի չէին տար այսչափ ծիծաղի:

* * *

Թիւրիմացութեան մը տեղի չտալու համար անմիջապէս ըսեմ թէ այս յօդուածը գրած պահուս բնաւ աչքի առջեւ չունիմ Պէրպէրեանի յօբելեանը, որուն մէջ չեմ կարծեր որ անձի ինդիր գոյութիւն ունենայ, իսկապէս վարժարանի մը քսընդհանգամեայ ը ըլլալով միայն: Ինչ որ կը մտածեմ այդ մասին, բնականաբար ինծի չպիտի ուզեմ պահել՝ երբոր առիթը գայ: Առ այժմ, սպասի ըսեմ միայն որ Պէրպէրեան յօբելեանը բնաւ առնչութիւն չունի գրածիս հետ, եւ թէ ղիս այս տողերը գրելու դրդողը այն տեսակ պարագայ մըն է որ իր ընոյթով ու հանգամանքով հիմնովին կը տարբերի այդ յօբելեանէն:

Երեւակայեցէ՛ք, մտադրութիւն կայ յօբելեանը տօնելու. . . Մարիոս Ազարէգեանին: Արդ, ինչ կը նշանակէ այս յօբիլեանը: Տարակոյս չկայ որ Մարիոս Ազարէգեան քիչ չատ անուն չհանած է մեր մէջ, եւ թէ իր ծերութեան պատճառաւ բաւական յարգանք կը վայելէ ընդհանրապէս, բայց միւս կողմէ ալ կը հարցնենք թէ Ազարէգեան ինչ ըրած է որ յօբելեանի մը արժանի նկատուի. իբր գրող, իբր հրապարակագիր ինչ արդիւնք տրուած է, եւ այն մէկ քանի պարբերականներն ալ ղրկա այլ եւ այլ առիթներու մէջ հրատարակած է հոս ու հոն, ինչ օգտակարութիւն ունեցած են մեր գրականութեան, ինչ աւելցուցած են անոր:

Մեր կարծիքը սա է որ Ազարէգեան, հակառակ քիչ չատ աչխատած ըլլալուն, ո՛չ մէկ օգուտ ունեցած է մեր գրականութեան. ու չենք կարծեր որ ո՛եւ է մէկը կարենայ հերքել այս կարծիքը: Իսկ թէ ամէն կերպով յարգանքի եւ համարման արժանի անձնաւորութիւն մըն է մանաւանդ իր ծերութեան պատճառաւ, ատոր բան մը չենք ըսեր, բայց երբեք չենք կրնար ընդունիլ որ մարդ մը միայն իր տարիքին յառաջացած ըլլալուն համար յօբելեանի արժանի դառնայ:

Մէկ կողմէ այս պարագան, եւ միւս կողմէ ալ կարգ մը ուրիշ յօբելեանի մըտադրութիւններ այն տեսակ անձերու համար որոնք աւելի կամ նուազ ողորմելի դեր մը խաղացած են մեր մտաւոր զարգացման գործին մէջ, ինքնին կը բռնեն ցայտուն հանդգնանք մը տալու առ իրողութեան թէ չատ սխալ կերպով ըմբռնեցինք Մամուրեանի յօբելեանը մասնաւորապէս, եւ յօբելեանի գաղափարը ընդհանրապէս:

* * *

Այդ ըմբռնումը աղուոր ըմբռնում մը չէ. ծուռ, սխալ ըմբռնում մըն է զոր պէտք է արմատախիլ ընել իր ընձիւղի վիճակին մէջ, առանց ժամանակ ձգելու որ բողբոջի, հասունցայ:

Ծօդելեան տօնենք, դէշ չէ, բայց գիտնանք լաւ ընտրել յօբելեանները: Այլապէս վախ կայ որ ծիծաղելի դառնանք:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԱԶԳԵՐՈՒ ՊԻՏԱԿԷՆ

Այն օրէն ուր դինեալ խաղաղութիւն մը ամբողջ Եւրոպայի մեծ պետութիւնները նոր ծախքեր ընելու հարկին տակ դրած է, կառավարութեանց ելեւմուտքին մէջ նորանոր բացեր գոյանալու վրայ են:

Իւրաքանչիւր տարւոյ աշնան, խորհրդարանի բացման, երբ յառաջիկայ տարուան պիւտճէն կը ներկայանայ իւրաքանչիւր մեծ պետութեան մէջ, ծախքերու կողմէ առաւելութիւնը մեծ վիճաբանութիւններու տեղի կուտայ, եւ չատ մը ընկերաբաններ եւ տնտեսագէտներ իրենց առաջարկները կը ներկայացնեն, այս կամ այն պետութեան առաջքը առնելու համար, եւ այս վիճակը կը տեւէ, ամէն տարի աւելի սուր հանգամանք մը ստանալով:

Ֆրանսայի 1902ի պիւտճէին բացն է որ ամէնէն աւելի քանի մը օրէ ի վեր կը զբաղեցնէ միտքերը: Ինչպէս ժամանակին քաղաքականի բաժինին տակ արդէն գրած ենք, Ֆրանսայի 1902 տարուան պիւտճէի բացը 91 միլիոնի չափ կը հաշուուի: Ինչ որ Ֆրանսայի համար իրողութիւն է, իրողութիւն է նաեւ բոլոր եւրոպական երկիրներու համար: Եւ այս կացութեան ընդհանուր ըլլալն է, որ սկսած է ամէն կողմ մտատանջութիւն պատճառել: Իրական եւ փորձ անձնաւորութիւններ՝ այս կացութեան եռուզը կը տեսնեն նաեւ տրնտեսական ընդհանուր տագնապ մը:

Եթէ ակնարկ մը նետենք պետութեանց պիւտճէներուն վրայ, մեր բազդատութեանց հիմ բռնելով 1900 տարին, թուանշանները չատ յստակ կերպով պիտի խօսին թէ ինչպէս պիւտճէի մէջ բաց ըլլալու խնդիրը, մանաւանդ ընդհանուր խնդիր մըն է:

Հիմա ներկայացնենք իւրաքանչիւր երկրի 1900ի պիւտճէն առանձին առանձին, եւ կրսղունք որ թուանշանները խօսին:

Ֆրանսայի մէջ, 1900ի ընդհանուր պիւտճէն հետեւեալ թուանշաններով կը ներկայանայ:

	Ֆրանք
Հասոյթ՝	3,547,932,981
Ծախք	3,547,863,000
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը՝	659,237,500
Ծովային նախարարութեան ծախքը՝	312,776,332
Հանրային կրթութեան ծախքը՝	227,607,178

ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ, 1900ԻՆ

	Ֆր.
Հասոյթ	4,073,277,100
Ծախք	3,680,846,925
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը՝	1,080,000,000
Ծովային նախարարութեան ծախքը՝	650,000,000
Հանրային կրթութեան ծախքը՝	304,750,000

ՌՈՒՍԻՈՑ ՄԷՋ, 1900ԻՆ

	Ֆր.
Հասոյթ՝	1,757,387,103
Ծախք՝	1,757,387,103
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը	324,343,683
Ծովային նախարարութեան ծախքը	86,628,015
Հանրային կրթութեան ծախքը	33,180,829

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ, 1900ԻՆ

	Ֆր.
Հասոյթ՝	3,054,910,030
Ծախք՝	3,500,488,200
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը	1,161,966,200
Ծովային նախարարութեան ծախքը	321,773,675

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ, 1900ԻՆ

	Ֆր.
Հասոյթ՝	2,066,644,012
Ծախք՝	2,066,644,012
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը	670,117,694
Ծովային նախարարութեան ծախքը	152,702,350

ԻՏԱԼԻՈՑ ՄԷՋ, 1900ԻՆ

	Ֆր.
Հասոյթ՝	1,726,421,692
Ծախք՝	1,730,312,542
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը՝	277,493,178
Ծովային նախարարութեան ծախքը՝	121,384,671

ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ, 1900ԻՆ

	Ֆր.
Հասոյթ՝	895,998,215
Ծախք՝	905,451,827
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը՝	164,974,331
Ծովային նախարարութեան ծախքը՝	25,002,973

ՊԵԼՃԻՈՒԱՑԻ ՄԷՋ, 1900ԻՆ

	Ֆր.
Հասոյթ՝	452,246,618
Ծախք՝	453,023,428
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը՝	54,327,944
Հանր. կրթութեան ծախքը՝	29,719,484

ՀՈԼԱՆՏԱՑԻ ՄԷՋ 1900ԻՆ

	Ֆր.
Հասոյթ՝	145,083,185
Ծախք՝	151,547,457
Պատերազմական նախարարութեան ծախքը՝	22,594,014
Ծովային նախարարութեան ծախքը՝	15,982,002

Եթէ ծայրագոյն Արեւելքի երկիրներուն ալ անցնինք, միեւնոյն երեւոյթն է որ կը ներկայանայ մեր աչքին: Ջինաստանի պիւտճէն ալ նոյնքան պատկառելի թուանշաններով կը ներկայանայ մեզ. անիկա կը հասնի 334 միլիոն ֆրանքի, որուն մէջ 30 միլիոն ֆրանք պատերազմական եւ 37,500,000 ալ ծովային զորձոց ծախքերը կը կազմեն: Ճապոն ունի տարեկան 247 միլիոն ֆրանքի պիւտճէ մը. ասկից 55 միլիոնէն աւելի պատերազմական նախարարութեան կը պատկանի եւ 51 միլիոն ալ ծովային նախարարութեան:

Վերի թուանշաններով ներկայացուցինք պիւտճէները այն ազգերուն որոնք ամէնէն ծանրաբեռնուած ելեւմուտքը ունին: Հիմա ներկայացնենք նաեւ այն պիւտճէները, որ պզտիկ չրջանակի մը մէջ կը դառնան: Թրանսվալ ունի 4 միլիոնի պիւտճէ մը եւ Սէն-Մարէնի հանրապետութիւնն ալ 361,344 ֆրանքի պիւտճէ մը:

Ճիշդ այն պահուն, ուր Եւրոպական պետութիւնց մէջ պիւտճէներու բացին վրայ կը խօսուի, կարեւոր կը նկատենք չեչտելը թէ անիկա չի գոյանար, մանաւոր երկրի մը կամ երկիրներու մէջ, նախարարական ծախքերու չատ ըլլալուն պատճառաւ, այլ տակաւ երեւոյթ մըն է որ կը թուի չատ ընդհանուր ըլլալ եւ որ ամենամեծագոյն մասամբ հետեւանքն է տնտեսական ուշադրութեան արժանի պայմաններու:

ԱԻԱԶԱԿԱՊԵՏԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Հոմէն 19 հոկտեմբեր թուակիր հեռագիր մը ամէն կողմ կը տարածէր Քալապրացի հռչակաւոր ազատակապետ Մուզոլինոյի ձերբակալման լուրը: Այս լուրը ամէն կողմէ կ'ընդունուէր տեսակ մը վերապահութեամբ եւ քիչ մըն ալ կասկածով: Որովհետեւ Մուզոլինոյի արարքները ծանօթացող մը, գաղրած էր ղայն պարզ աւազակ մը նկատելէ: Բայց իր ձերբակալումը ամէն բան փոխեց:

Իրականութեան մէջ Մուզոլինո գող մը կամ մարդասպան մը չէր, այլ վրիժառութեան տենդէն բռնուած, հանգէպ այն բոլոր անձերուն որոնք իր աչքին յանցաւորներ կ'երեւային, զինքը իր երիտասարդութեանը ամբաստանուելով այն տեսակ ոճրի մը համար զոր ինքը չատ լաւ գիտէր թէ բնաւ չէր գործած:

Այն օրէն Մուզոլինո կը տեսնէ թէ ընկերութենէն վտարուած անարդ էակ մըն է, այն օրէն միակ մտածումը մը, միակ հոգում մը կ'ունենայ, վրէժ առնել իրեն դէմ չատ մը թշնամիներու կողմէ գործուած անիրաւութեան համար: Վայրի գազանի մը պէս ո բնակութիւնն է ընդունէն հեռու, իր երկրին՝ Իտալիոյի անտառներուն եւ լեռներուն ստուերներէն ալ կը փախի, եւ կ'ապաստանի ամէնուն անծանօթ տեղ մը. Հասկէ է որ կը սկսի իր ոճրագործի պատմութիւնը: Անգամ մը ոճրագործի գաչոյնը ձեռքը, դուրս կ'ելլէ իր թաքստոցէն, կը կենայ թշնամիին դէմ որ ահաբեկած կը սկսի իր ոտքերուն տակ աղերսել: Մուզոլինո կը հրճուի իր որսին այդ աղերսական վիճակը դիտելով, յուժիչ խօսքերով ատոր երեսին կը նետէ իրեն դէմ եղած ըլլալու յանցանքը գործած ըլլալը, եւ անգթօրէն գաչոյնը անոր կուրծքը կը խրէ: Ուրիշ անգամ մըն ալ ծառի մը եռեւէն իր հրացանով նշան կ'առնէ անցորդի մը վրայ որ վայրկեանին գետին կը փռուի իր դէմը ելլողնեւրուն մասին բացարձակ օրէնք մը ունի, «Եթէ մէկը դիս մատնէ, պէտք է որ մեռնի, իսկ այն որ կ'օգնէ ինծի, բարեկամս է»: Եւ իր գաւանած այս օրէնքը գործադրողը չաճախ 100 լիրանոց պանքնոթ մը կը հանէր իր ղրամապանակէն, ատով մխիթարելու համար գիւղացի խեղճ կին մը, որուն կոմիտաս կովերը գողցած էին աւազակները: Այս տեսակ բարեգործութիւնները մեծ համբաւ մը կը պատճառէին Մուզոլինոյի:

Իր գանուած տեղերէն գինքը վտարելու համար բազմաթիւ մարդիկ կը ղրկուէին իր եռեւէն, եւ նոյն միջոցին Մուզոլինո զուարթ քաղաքացիներու ընկերակցութեամբ գինիի սեղանին առջեւ նստած կեանքի հաճոյքները կը քամէր: Մուզոլինո, չաճախ լրագրի մարդիկ ալ կ'ընդունէր, որոնք իրեն հետ հեղերվիուներ կ'ունենային: Շատ մը գիւղերու, ղբպրոցներու ուսուցիչներ չրջելով պատուաւոր մարգոյ աղերսագիր մը ստորագրել կ'ուտային, ատով Մուզոլինոյի ներման հրամանը ձեռք անցնելու համար, այնքան ալ սիրուած էր Մուզոլինօ բարեկամներէն:

Իտալական կառավարութիւնը, երկար յետաձգումներէ վերջ, 60000 ֆրանք կը խոստանար այն մարդուն, որ Մուզոլինոն ողջ կամ մեռած արդարութեան ձեռքը յանձնէր: Երկու հոգիներ գտնուեցան, այդ բանը ընելու տրամադիր, բայց անոնք ալ առտուան մէկը կատր կատր եղած գտնուեցան անտառին մէջ. Մուզոլինոյի գործն էր: Հովը ծառերու ճիւղերուն մէջէն կը փսփսայ, եւ ամբողջ չրջապատը բան մը չըսեր, եւ չրջակայքի ամբողջ գիւղացիները գերեզմանի մը չափ յամր են: Ոչ մէկը կարող է ամենապզտիկ յայտնութիւն մը ընել գործուած ոճրին համար: Այդ օրէն ի վեր այլ եւս ոչ մէկը կը հրապուրուէր 60000 ֆրանքի պարգեւէն:

Այն ատեն իտալական կառավարութիւնը կը սկսէր աւելի լրջօրէն նկատողութեան առնել խնդիրը: Ոճրագործ Մուզոլինոյի մայրը եւ քոյրերը կը բանտարկուէին, եւ ասոնց հետ նաեւ չատ մը Քալապրացի գիւղացիներ, ոճրագործին օգնած ըլլալու ամբաստանութեան տակ: Մուզոլինոյի եռեւէն կ'իյնային կառավարական պաշտօնեաներ, լեռներէն հովիւները, հովիւներէն անտառներու խորերը, եւ ասիկա անվերջանալի կերպով: Եւ այս ամբողջ տեւողութեան միջոցին կը չաչողէր Մուզոլինօ վրէժ լուծել այն բոլոր անձերէն, որոնց դէմ ոխ մը ունէր: Ալ հանդարտած էր: Եւ Մուզոլինոյի տըրամադրութեան մէջ փոփոխութիւններ տեսնել կ'ունենայինՕանկարծ կը կորսնցնէ իր յանդուգն բնաւորութիւնը եւ երկչոտ մը կը դառնայ: Ապենինեան մերկ լեռներուն մէջ կը սկսի ալ իր թափառամած կեանքը: Վերջապէս կը հասնի Ուոպինոյի լեռնագաչաը, ուրկէ կը գիտէ վարը տարածուող ծովին ծիանուտ մակերեսը, եւ կ'երազէ այն օրին, ուր անդորրութեան ու հանգստի մէջ կարող է իր աչխատութեանը սկսիլ. Նոր կեանքի մը նորանոր պատկերները, հմայքոտ ու քաղցր, կը սկսին իր աչքին առջեւ տարուբերիլ. իր այս երազներուն մէջ է որ ահա հեծեալ ոստիկանները կը մօտենան, եւ արիւնոռուչտ ոճրագործը, ան որ բնաւ չէր թերացած իր հրացանաձգութեան ատեն, երկու անգամ պարապին կը նետէ, ձեռքերը կը դողան, ոտքերը կը կթոռտին, եւ արդէն արդարութեան ձեռքն է. ա՛լ վախճանն է Մուզոլինոյին, բան մը, որուն Քալապրացի աղջիկները բնաւ չեն ուզեր հաւատալ:

ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Եթէ մանրամասն կերպով հետեւիլ ուզենք Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան ընթացքին, պիտի տեսնենք որ անիկա բաւական ազդուած Թրանսվալի երկարող պատերազմին համար երկրին մէջ հետզհետէ ծաւալող դժգոհութենէն, մ'լոգներ կը խորհի իրեն համար պատուաւոր դիրագրել մը կնքելու Պօէրներուն հետ: Սակայն Պօէրները՝ արդէն միայն նոնաոպտական սովորութիւններով ստրած ժողովուրդ մը՝ կարող չեն ըմբռնել անգլիական քաղաքականութեան մէջ եղող այդ նուրբ կէտը, անկից պէտք եղածին պէս օգտուելու համար: Ուրիշ բառերով, Պօէրները միշտ տուժելու վրայ են, դիւանագիտօրէն չի չարժերնուն համար: Պօթա, իր այժ մասին Անգլիացիներուն ունեցած մեծ համարումէն առանց օգտուելի չգիտնալու, հակատ առ հակատ եկաւ անոնց հետ, եւ անհաւասար կռուի մը մէջ տեղի տալով, փախաւ. Անգլիացիներուն

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

ՏԱՐԻ ԱՐԺԷ 3 ՌՈՒԲԼԻ

ՀԱՍՑԵ ԵՎ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՑԵ ԳՏՆՎՈՒՄ Է ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄՈՒՄ

ՀԱՍՑԵԻ ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐ՝ 2-54-01

ՀԱՍՑԵԻ ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՍՑԵ՝ 375010, ԵՐԵՎԱՆ, ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊՈՂՈՏԱՅԻ 1

ՀԱՍՑԵԻ ԷԼ. ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՍՑԵ՝ info@hayastan.am

ՀԱՍՑԵԻ ԿԱՅՔԻ ՀԱՍՑԵ՝ www.hayastan.am

ՀԱՍՑԵԻ ՀԱՇՎԵՀԱՄԱՐ՝ 90210000

ՆԱԳՎԱՍՏՈՒՏԻՆ

ՎՍԻՀԱ

ՎՈՎՍԱՑ ՎԱՍՆ

Ա՛ղ ասո ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՌՈՄԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԳՐՔԻ ԱԱՏՈՒԿ ՏՊԳՐԿՆ. ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ
ՆԱՄԱԿԻ ԵՒ ՏԵՏՐԱԿԻ ԹՈՒՂԹԵՐ

Կալաթա, Մանմատիէ փողոց, բիւ 42

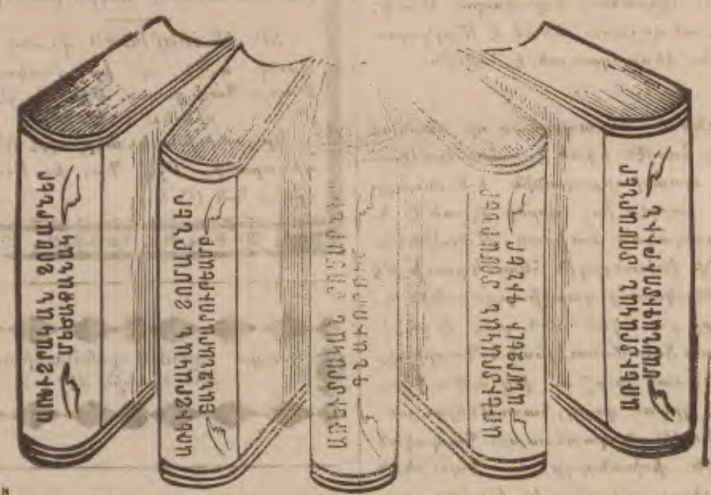

ԳՐԱՄԵՆԵ ԱԿՒ ՓՈՏՈԳՐՆԵՐ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԱՐԱՑՈՒԹԻՒՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՄԱՐՆԵՐՈՒ
Բերշէմփէ Բազար, Սագսի խան

ՀԱՃԻ ՍԱՐՈՒՏ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՐԱՓԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 436

ՄԱՄՈՒԱՃԻՂԵՐ

Բերա, Մեծ փողոց, բիւ 54.
Ղալաթիա, Թօքաթլար ճաշարանի, բիւ 101.

Հարթանիքներու եւ երիկամներու համար դեղերի սպառներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր սպառարկութիւն

3—7-100

ՍԻՄՈՆ ԹԷԼԵԱՆ

Դերձակ, չափու վրայ ամեն տեսակ արանց զգեստներու
Կ. Գալաթա, Հաճօթլօ խանի վերի յարկը, Թիւ. 29-30

Ունի ձմեռուան Բօսֆիւմցիներու եւ Բալթօցուներու ճոխ հաւաքածոյ։
Ամենակարճ ժամանակի մէջ եւ անթերի կերպով պատրաստութիւն
ԲՕՍԹԻՒՄՆԵՐՈՒ, ԲԱԼԹՕՆԵՐՈՒ, ԲՐՏՒՆԿՈՒՆԵՐՈՒ, ԵԻՆ., ԵԻՆ. ԵԻՆ.
Վճարման մատչելի պայմաններ եւ գիներ 7—30

ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՕՏԾԻՍ

ՊԱԼԳԱՆ

Դրամագլուխ, Պաղեստ եւ երաշխաւորութեան գումար
ՖՐԱՆՔ 7·500·000

Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա. ԳՐՈՏԻ ԼԻՕՆԷ
——«((Ապահովագրութիւն ընդդէմ
ՀՐԴԵՀԻ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՄՈՎԱՑԻՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ
Ներս չափաւոր գիներով բոլոր գործակ Թուրքիոյ մէջ։

Ը. Գ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Ա. Գալաթիա. Ղալաթիա.
Մերթապահի փողոց, Ջեզայիր խան.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԵՒ ԿԱՐԳ ՄԸ ՊԱՀԱՆՋԵԼ Է

BRASSERIE GAMBRINUS

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ ԿԱՄՊՐԻՆՈՒՍ

*********** ԲԱՑ Ի ԱՄԲՈՂՋ ԳԻՇԵՐԸ

Déjeûner, Diners et Soupers à la Carte

BIÈRES DIVERSES

CONSOMMATIONS DE PREMIER CHOIX

Grand' Rue de Péra, 312
Constantinople

Բերա, Մեծ փողոց, 312
Կոստանդնուպոլիս

2—7-100

Western Assurance Company

ՈՒԷՍՏԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԻՄ ԱՆԴԻ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՏԻՄՆԵԱՒ, 1851ԻՆ

Հաւաքագրած վճարները պատճառը Անգլ. տակի		6,000,000
Պահուստ դրամ եւ տարեկան հատոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	4 10,000

Հրապարակիս ծանօթ Ցրանս. եւ Ներմ. ընկերութեանց դրամագլուխը 100,000ԼԵ աւելի չէ։

Ուէսդըրն Ընկ. հրդեհի դէմ ամեն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ։
Վնասները տեղւոյն վրայ եւ անմիջապէս կ'հատուցանէ։

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԴԱՒԻԿ ԱՅՏՈՒԱՏՈՒՐ
Պոյիւ, Պաղտէ Գասու, Ալեմիտար խան, 20, 21, 22

Ցանօթ. — Տեղւոյս Է'Ն ծանօթ Ցրանս. եւ Ներմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը իրենց հատոյթին հետ բազդատմամբ 100 %ԷՆ աւելի չէ, մինչդեռ Ուէսդըրինը 125% Է մինչեւ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր սրցակցացը։

Ց Գ. — Գաւառներուն մէջ գործակալներ կը փնտռուին

2—4-10

Պոյաջ իշջպա ճաեւ
Բոյոր գործառնեներու
համար, ընտիր,
ՀՈՏԱԻԻՑ եւ
ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԹԷՅԻ
միակ կեզրոնն է
Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
եւ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
վաճառատունը

Պէյօղլու, Պաճճի Գաբու,
Ձէյալ Պէյ խանի տակ, 10

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
Թէյի վաճառատունը
մեծապատիւ եւ փոքրաթիւ վաճառմանց համար.....
ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ
ԴԻՆԵՐՔ ՈՒՂԻ
ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
Կաճառատան միջոցին

ԱՇԽԱՏԱՍԷՔ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԷՆ ԱՆԱՊԱՀՈՎԱԾ ՏԱՔՍԱԹԻՒՆԵՐՈՎ Մ՚ԼՔ ԿՈՒՏԱՑ

ԹՂԹԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՇՎԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԲՈՒԻ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒ ԿՕԳՆԷ
ԹՂԹԻ ԳՈՐԾԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
ԶՄԵՒՈՒԱՆ, ՑՈՒՐՏ ՕՐԵՐՈՒՆ ՀԱՒԱՏՈՒՄՆ ԲԱՆ Է
ԹՂԹԻ ԳՈՐԾԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
Ամեն տարիքի, ամեն սեռի, ամեն դասակարգի
ԱՄԷՆԷՆ ԱՒԱՂՋԱՐԱՐ ԲԱՆ Է
ԹՂԹԻ ԳՈՐԾԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

3 6—100

Ամէն գործի յաջողութեան գլխաւոր պայմանն է
ՃՂՊԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
Ճղպապահութեամբ կատարուած գործ մը յաջող գործ մըն է
ՍԱԳԱԼԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ
Գլխաւոր սկզբունքն է Ճղպապահութիւնը

2—7-52

ԺԱՆ ՄԱԹԷՈՏԱՔԻՍ
128. Բերա, Մեծ Փողոց, Լիւքսէմպուրկ Օթէլին կից, 128.
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՐԿՈՒ ՈՒԵՒԼ ԱՄԷՆ ՀԱՅԱԿԻ
ԿՕԹԻԿՆԵՐՈՒ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՁ
2—7-100

Grand Concert du Café de Commerce
Բերա, Մեծ փողոց, կալաթա Սէրայի դիմաց, բիւ 266.
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՁԱՆԱԶԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ
Ա. ՄԻՆ ԻՐԻԿՈՒՆ
ՀԱՅԱՏԱՍՏԻԱՆ ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՒՄԲԻՆ, ԿԱՂՄԷ
ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ 12 ԱՆՁԵՐՈՎ
Բազմավարժ առաջնորդութեամբ
ՊՐՈՆ ԹԷՕՏՈՐ ՎՈՒԹԱՐՋԱՆ

2—6-100

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Առանց փոխարժէքը ներփակած ըլլալու նամակով միայն յանձնարարուած թէրթերը

ՁՊՏԻ ՂՐԿԱԻԻՆ

Մղձինի բաժանորդ կարելի է արձանագրուիլ կանխապէս բաժնեգինը վճարելով միայն։

1900
Բարիզի Միջազգային Ցուցահանդէսին

ՆԻՈՒ—ՀՈՄ

Ամերիկեան Նշիարձանաձեւ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱ

Ստացած է մեծ մրցանակ (Hors Concours) և արեւմտահայկական մէջ ամբողջի եղած է։ Այս մեքենաները ամէն դերազով մեւանեքէն գերազանց են։ Մեքենաներուս գործածութեան կերպը ձրի կ'ուսուցանուի և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
Ց. Կ. ՄԻՒՆԱԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Ընդհանուր Գրեալոց
Պոյիւ, Պաճճի Գարաս, Հաճիպէի
Ճաշատեսի, Թիւ 7
Մանաւանդ.
Իզմիտ, Սիւիմրիի, Աֆիոն-Գարահիսարի եւ Նշխ մէջ 2—3-

ՃԱՇԱՐԱՆ "ՍԻՒԷ ՏԸ ԲԵՐԱ"
Restaurant Cité de Péra
ՀԻՆԳ ՂՈՒՐՈՒՇՇՈՎ. ՃԱՇ
ԵՐԵՔ ՊՆԱԿ ԿԷ ԱԿՈՒԻ
Ս ԼԱՊ
ԳԻՆԻ
ՊՏՈՒՂ
ԿԱՄ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆ
Բերա, Մեծ փողոց, Խրխրաքի խան, 17

3—5-100

ՏՐՔ Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄՍԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՄՆԱՑԱԳԻՏՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Նաեւնի գարեջրատան վրայի յարկը
(ձիշդ Ջըպուրճեանց դէմ)

Ամենատարիք գաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լցնենք։ գաւով պիսկ եւ բաժուած վերապատրաստելու պայմանաւ։
Նաեւ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստենք, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, բուռ տարբի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։
Թմրեցուցիչ գեղերու եւ ամենակատարելագործեալ ադգամներու մէջոցաւ, առանց ցաւի առաւելագոյն ուշադրութեամբ։
Ժամերը կ'երկարեն օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։
Ց. Գ. Վերջ մը տալու համար ծանաթարգաց գանգատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ մեր Գոլայ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ։

3—4.52

ԲՕԼ ՉՐԱՔ
ՆԿԱՐԻՉ
կալաթա, Ֆէմիր խան, բիւ 26

ՀԻՒԱՆՈՑ ԱՎԷԼԻՍ
Մատակարարիչ
Ն. ՀԱՑՕՑ· ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ
Պատրաստող եւ Հայրարիչ
Բժշկական և Վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներու
ՀԻՒԱՆՈՑ ԱՎԷԼԻՍ կը մատակարարէ Օսմ. Կայս. բանակի, բժշկական վարժ բանի և հիւանդանոցներու բժշկական գործիքները։
Բերա, Մեծ Փողոց, Բասած Օրիանթալ 8

2—7-8

ԻՐՏԻՐՈՍ
Սրճարան եւ Գարեջրատուն
Բերա, Մեծ Փողոց, Օտեան դէմ.
Լաւագոյն սպասարկութիւն
Համեղ աղանդերներ
Պատասխ. Ա. ՍԱՐԳԱՆԵԱՆ
Տպագրութիւն Սագտեան Տպարան։